

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 466/2020-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. októbra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] – [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Ladislav Pavlovič s. r. o., Námestie SNP 19, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ladislav Pavlovič, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 Co 20/2020 z 29. apríla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] – [REDACTED], o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej spolu len „sťažovatelia“), zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Ladislav Pavlovič s. r. o., Námestie SNP 19, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ladislav Pavlovič, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 19 Co 20/2020 z 29. apríla 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli v procesnom postavení žalovaných stranou sporu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedeným Okresným súdom Bánove nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 C 2/2018. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C 2/2018 z 19. novembra 2019 určil, že nehnuteľnosti špecifikované vo výrokovej časti rozsudku patria do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a [REDAKOVANÉ]. Druhým výrokom predmetného rozsudku rozhodol okresný súd o náhrade trov konania. Po podaní odvolania sťažovateľmi krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a rozhodol, že sťažovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú, že v konaní na okresnom súde rozhodoval v ich právnej veci sudca, ktorý mal byť pre pomer k stranám konania z rozhodovania „*vylúčený, no sudca súdu prvého stupňa svoju zaujatosť ani len nenamietal*“. Svoje pochybnosti o nezaujatosti sudcu prvoinštančného súdu odôvodňujú tým, že zákonným sudcom v ich právnej veci bol predseda okresného súdu, na ktorom v minulosti ako vyšší súdny úradník pracoval advokátsky koncipient právneho zástupcu žalobkyne.

4. Podľa názoru sťažovateľov všeobecné sudy dospeli na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, pretože neskúmali „*každú jednu nehnuteľnosť... jednotlivo*“ a pri posudzovaní nezohľadnili, „*kto, kedy a akým spôsobom nehnuteľnosti nadobudol, ako aj účel ktorému slúžia...*“, čo je zároveň v rozpore s predbežným právnym posúdením veci okresným súdom. Sťažovatelia namietajú, že krajský súd len stroho konštatoval, že žalobkyňa v sporných nehnuteľnostiach vykonávala podnikateľskú činnosť podľa živnostenského oprávnenia bez toho, aby sa zaoberal skutočnosťou, že sťažovateľka mala ako miesto podnikania uvedenú inú adresu, ako je adresa sporných nehnuteľností.

5. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti formulujú sťažovatelia svoje výhrady k hodnoteniu dôkazov všeobecnými súdmi – vyhláseniu žalobkyne pripojenému ku kúpnej zmluve zo 6. februára 2008 a k výpovediam svedkov.

6. Sťažovatelia namietajú, že krajský súd sa nezaoberal judikátmi, ktoré predložili na podporu svojej argumentácie z dôvodu, že podľa jeho názoru vychádzajú z odlišného skutkového stavu.

7. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co/20/2020-508 zo dna 29. 04. 2020 v nadväznosti na Rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, č. k.: 5 C/2/2018-432, zo dňa 19. 11. 2019 porušené bolo;

2. Základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co/20/2020-508 zo dňa 29. 04. 2020, v nadväznosti na Rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, č. k.: 5 C/2/2018-432, zo dňa 19. 11. 2019 porušené bolo;

3. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 19 Co/20/2020-508 zo dňa 29. 04. 2020, sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Bánovce nad Bebravou na ďalšie konanie;

4. Krajský súd v Trenčíne je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia.“

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

12. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

13. Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

18. Ústavou vymedzená právomoc ústavnému súdu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciú činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ predtým ako požiada o ústavnú ochranu ústavný súd musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol (môže) domôcť ochrany svojich práv v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a v danom prípade Civilným sporovým poriadkom ustanovenými procesnými prostriedkami (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

19. V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd telefonickým dopytom v informačnej kancelárii okresného súdu zistil, že v právnej veci sťažovateľov vedenej okresným súdom pod sp. zn. 5 C 2/2018 bolo podané 14. júla 2020 dovolanie.

20. V danom prípade sťažovatelia subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptovali tým, že podali vo svojej veci dovolanie. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovatelia podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorili stav, keď by o ich veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľov predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu za predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010).

21. V judikatúre ústavného súdu sa aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania dovolania a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. V tejto súvislosti ústavný súd už za predchádzajúcej právnej úpravy opakovane vyslovil názor, že v prípadoch uplatnenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, spôsobilého zabezpečiť ochranu práv sťažovateľa, následne však odmietnutého dovolacím súdom pre neprípustnosť, je lehota na podanie ústavnej sťažnosti v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (m. m. III. ÚS 674/2014, pozri aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho

súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54). V súčasnosti uvedené vyplýva priamo z § 124 in fine zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na už uvedené a skutočnosti, že najvyšší súd ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti o podanom dovolaní nerozhodol, ústavný súd ju uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

23. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu